

РОЛЬ ІДЕАЛІВ У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ

*Д.О. Квятковський,
Одеська національна академія харчових технологій (м. Одеса)*

Реформування українського суспільства вимагає підвищення ефективності процесу навчання з метою підготовки випускників як висококваліфікованих професіоналів, орієнтованих на роботу за своєю спеціальністю, що каузально припускає наявність відповідних настанов на конгруентну діяльність.

Такі морально-ціннісні ідеали як гуманізм, людське достоїнство, демократія, честь, рівність, справедливість є орієнтирами, необхідними для інтенції на діяльність за своєю професією. Вони розвивають у студентів відповідальне ставлення, любов до своєї професії, почуття професійної гордості, честі, боргу, сприяють створенню моральної атмосфери, високої вимогливості й поваги до інженерно-технічної професії, своєрідного кодексу інженерної честі.

На ставлення до навчання, спеціальності значною мірою впливають ідеали, які визначають життєві плани й систему ціннісної орієнтації студентів до їх майбутньої професійної діяльності, вони значно підвищують рівень зацікавленості студентів у навчанні й прагненні стати фахівцями високої кваліфікації. Ідеали сприяють сприйняттю майбутньої професійної діяльності як сфери рішення захоплюючих інженерних проблем, творчого пошуку й інноваційних перетворень.

У настроях сучасного студентства відбуваються складні, суперечливі процеси. Світоглядні позиції багатьох студентів характеризуються значним ступенем критицизму в поглядах на навколишню дійсність, що поєднується зі слабкою діловою активністю. Переважна частина студентів не ставить перед собою життєвих цілей, що виходять за межі повсякденності й мобілізують на високу якість підготовки до майбутньої професійної й цивільної діяльності.

Необхідно відзначити, що світогляд формується під впливом соціального середовища й навчально-виховного процесу, здійснюваного всіма підрозділами, кафедрами вузу й, безпосередньо, у ході вивчення соціально-гуманітарних предметів. Цьому сприяє робота зі створення комплексних планів світоглядної підготовки інженерів у процесі формування у свідомості студентів ідеалів загальногуманітарного профілю.

У результаті підготовки рефератів із світоглядних питань і їхніх обговорень, проведення тематичних вечорів, зустрічей, дискусій на морально-етичні теми такі ідеали формують цілісне ставлення до світоглядної системи, що спричиняє утвердженню гуманістичних переконань і соціально-психологічних орієнтацій фахівців, спрямованих на становлення інтелігенції з гуманістичними поглядами на зміст своєї виробничої діяльності.

Наявність у системі світогляду стійкої сукупності морально-ціннісних ідеалів спричиняє пробудження особистої активності, сприяє

самовдосконаленню й духовному піднесенню особистості, й підвищенню духовної культури й творчого потенціалу.

Ідеали справедливості, гуманності, рівності є загальними принципами соціальної дії й формуються тільки в практиці суспільних відносин, тому необхідно подолати протиріччя в організації навчального процесу між ідеалами, переданими через прямий і непрямий досвіді тому, що ВНЗ у даному аспекті відіграє одночасно ролі мікро- і макросередовища. Ідеали, що визначають ставлення до своєї праці й професійного обов'язку не можуть не мати загальної субстанціональної сутності з відношенням до суспільства в цілому. Людина, що виробила в собі відповідальне, соціально-активне ставлення до людей, не може бути безвідповідальною, безпринципною у професійній діяльності. Тому формування гармонічної, цілісної сукупності ідеалів у системі світогляду виступає як фундаментальна морально-методологічна передумова розвитку професійної культури майбутнього фахівця. Така когерентність ідеалів урівноважує прагнення особистості до самовираження й об'єктивні умови зовнішнього середовища, сприяє антропоценузу у взаємодії з навколишнім світом.

Ідеали сприяють ствердженню системи життєвих і професійних, матеріальних і духовних пріоритетів, зорієнтованих на об'єднання особистих, корпоративних і цивільних потреб і цінностей, зміцнюючи світоглядну структуру особистості. Формування гуманістичного світогляду випускників виступає функціональною духовно-практичною основою професійної культури.

ВИСНОВКИ

Вища освіта може успішно виконувати свою соціальну функцію лише за умови постійної модернізації навчально-виховного процесу на основі зростаючого впливу її морально-духовних аспектів, сприяючих становленню й закріпленню системи ідеалів, що визначають напрямок професійної й соціально-цивільної діяльності.

Наявність стійких когерентних спеціальності ідеалів сприяє зміцненню морально-методологічних норм, є необхідною передумовою формування високої духовно-моральної культури студентів, що визначає цільові настанови, життєві плани, акумуляцію потреби в знаннях, сприяє самовдосконаленню й підвищенню творчого потенціалу особистості, підйому його духовності й моралі.

Ідеали, сприяючи цілісному становленню світоглядної системи, формують гуманістичні переконання і соціально-психологічні орієнтації фахівців, спрямованих на формування інженерно-технічної інтелігенції з гуманістичними поглядами на зміст своєї виробничої діяльності.

Формування системи ідеалів особистості є невід'ємною рисою всіх форм виховання. Ідеали підсилюють загальнолюдські, гуманітарні, морально-ціннісні компоненти світогляду, сприяють зростанню орієнтації на високу кваліфікацію й ставленню у студентів моральної культури. Зростання пріоритету загальнолюдських етичних ідеалів: чесності й правдивості, доброти, вольових якостей, наполегливості в досягненні мети сприяють стабільності гуманістичного демократичного суспільства, заснованого на соціальній справедливості.